

ALGASTME LIBEDASÕIDU, LÕPPASTME LIBEDASÕIDU RISKIVÄLTIMISE JA PIMEDA AJAL SÕIDUKI JUHTIMISE KOOLITUSE PROTSESSI KIRJELDUS

Koolitusele kogunemine

Rallipargi Autokool OÜ poolt korraldatavatele algastme libedasõidu, lõppastme libedasõidu riskivältimise ja pimedaajal sõiduki juhtimise koolitustele on sooviavaldajatel võimalus registreeruda telefoni, emaili ja kodulehe (511 0279, soidukool@laitserallypark.ee, www.laitserallypark.ee/soidukool/) kaudu.

Kõik LaitseRallyPark koolitusele tulijad kogunevad peaväravas, kus võtab neid vastu administraator või koolitaja. Kogunemispunkt on alloleval joonise (pilt 1) märgitud punase täpiga.

Pilt 1: Peavärv.

Isikute kontroll

Lõppastme koolitusele tulles peab õpilasel kaasas olema esmane juhiluba või isikut tõendav dokument ja algastme libedasõidu ning pimedaajal sõiduki juhtimise koolitusele tulijal õpingukaart ja isikut tõendav dokument. Peaväravas kontrollitakse koolitusele tulijate dokumentide alusel, varasemalt koolitatavate poolt esitatud andmete õigsust. Kui koolitatavate andmed on üle kontrollitud, siis suundume jalgsi koolitusklassi.

Teekond õppehooneni

Teekond koolitusklassini on näidatud alljärgnevatel joonistel. Esimesest teeristist tuleb pöörata paremale (pilt 2) ja järgmisest vasakule (pilt 3) ning kõndida tänava lõpus asetseva hoone juurde (pilt 4). Rallipargi Autokool OÜ õppeklassid asuvad neljandal pildil punase noolega osutatud hoone esimesel korrusel.

Pilt 2: Paremale.

Pilt 3: Vasakule.

Pilt 4: Õppehoone.

Libedasõidu õppeväljak asub õppehoone kõrval. Sellel õppeväljakul viiakse läbi algastme libedasõidu, lõppastme libedasõidu riskivältimise sõiduharjutusi ja pimedal ajal sõiduki juhtimise praktikumi. Õppehoones asub lõppastme libedasõidu riskivältimise praktikum ja pimedal ajal sõiduki juhtimise simulaator.

Koolituse registreerimine

Enne koolituse algust avatakse lõppastme riskivältimise koolitusele tulijate õppeks maanteeameti elektroonilises keskkonnas õppegrupp ja vormistatakse õpingukaardid. Lõppastme koolituse läbimise kohta teeb koolitaja vastava sissekande õpingukaardile ja õpilasel kaasasolevale „Mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistusele ning edastab asjaomased andmed elektrooniliselt liiklusregistrisse. Kui õpilasel pole mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistust, siis väljastame talle uue. Enne loenguid teeb õpetaja loengute

toimumise kohta sissekande õppetöö päevikusse. Alagastme libedasõidu ja pimedaja ajal sõiduki juhtimise koolituse läbimise kohta teeb koolitaja vastavasisulise märke õpilaste õpingukaartidele. Kõik väljastatud õpingukaardid ja mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistused fikseerime vastavalt „Mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistuste väljaandmise registris“ ja „Õpingukaartide väljaandmise registris“.

Koolituste läbiviimine

Alagastme libedasõidu ülesehitus

Alagastme libedasõidu harjutused viiakse läbi Rallipargi Autokool OÜ õppekava alusel. Rallipargi Autokool OÜ õppekava on koostatud vastavalt majandus- ja kommunikatsiooni ministri 27.06.2011.a määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ lisa 5. „B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava“, esmaõppe alagastme sõiduõppe moodul 3 „Alagastme libedasõidu harjutuste sooritamine“.

Alagastme libedasõidu harjutusi sooritatakse vähemalt 1 õppetund (45min) ja aine läbimise eeltingimuseks on läbitud sõiduõppe 1 ja 2 moodul.

Tunni lühikirjeldus

Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsõidu valikuks peab õpilane teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõidukit peatama. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist (erinevatel sõidukiirustel) erinevates teeoludes ning kurvis sõitmist. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul.

Tunni üldeesmärgid

Lua eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Lua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsõiduga. Lua eeldused iseseisvaks toimetulekuks libedates teeoludes.

Pärast koolitust õpilane:

- oskab sooritada äkkpidurduse;
- mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõidukit peatada;

- omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest;
- tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgvahega.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine

Esmaõppe algastme libedasõidu harjutused sooritatakse libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta kehtestatud nõuetele on Maanteeamet väljastanud hinnangu.

Pimeda aja teooriatunni (praktikumi) ja sõidutunni ülesehitus

Pimeda ajal sõiduki juhtimine teooriartund (praktikum) ja sõidutund viiakse läbi Rallipargi Autokool OÜ õppekava alusel. Rallipargi Autokool OÜ õppekava on koostatud vastavalt majandus- ja kommunikatsiooni ministri 27.06.2011.a määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ lisa 5. „B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava“, esmaõppe algastme pimedaaja koolitus.

Pimedaaja koolitus viiakse läbi 1 õppetund (45min) ulatuses praktikumina ja 1 õppetund (45 min) ulatuses sõidutunnina aine läbimise eelduseks on läbitud teooria- ja sõiduõppe 1 moodul.

Praktikumi lühikirjeldus

Pimeda ajal sõites tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Näidatakse nähtavust erinevate tuledega vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites; millised on juhi võimalused erineva sõidukiiruse puhul ohu märkamisel tegutseda; kuidas muuta teel seisev sõiduk ja sõiduki ümber toimetavad inimesed teistele liiklejatele nähtavaks. Praktikum viiakse läbi õppesõiduväljakul. Kui puudub pime aeg, siis õpe läbitakse nõuetele vastaval simulaatoril.

Praktikumi üldeesmärgid

Luu eeldused tulede õige kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimeda ajal sõitmise seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.

Pärast koolitust õpilane:

- teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral;
- mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning
- teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega;
- omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega;
- saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Praktikum juhib õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn arengutreeningu meetodit (inglise keelne coaching). Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist praktikumi lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

Pimeda aja sõidutunni lühikirjeldus

Harjutatakse teooriaõppes (praktikumis) ”Pimeda ajal sõiduki juhtimine” õpitut tavaliiiklusega teel – tulede õiget kasutamist möödasõidul ja vastastikusel kohtumisel ning peatumisel, oludele vastava sõidukiiruse valikut, tähelepanu suunamist jms. Kui puudub pime aeg, siis sõiduõpe läbitakse nõuetele vastaval simulaatoril.

Sõidutunni üldeesmärgid

Luu eeldused pimedal ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimedal ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahega ning kasutada õigesti tulesid.

Pärast koolitust õpilane

- oskab tulede õige kasutamisega parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha;
- mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust;
- teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte;
- oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki
 - juhtimisega seotud riske;

- teab isiklikke, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud, tugevaid ja nõrku külgi;
- tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises nendega arvestada.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine

Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Näitlikustamine, rühmaõpe.

Hindamismeetodid: Arutelu. Küsimuste esitamine.

Hindamiskriteeriumid: Osales arutelus ja küsimustele vastamises.

Lõppastme koolituse teooria ja sõidutunni ülesehitus

Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes. Teooriaõpe praktikum ja sõidutund viiakse läbi Rallipargi Autokool OÜ õppekava alusel. Rallipargi Autokool OÜ õppekava on koostatud vastavalt majandus- ja kommunikatsiooni ministri 27.06.2011.a määrusele nr 60 „Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad“ lisa 5. „B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava“, keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeoludes.

Lõppastme koolituse teooriatund

Keskkonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis ning käitumine libedates teeoludes lõppastme koolituse teooriatunni kestvus on 3 õppetundi (3x45min) ja tunni läbimise eelduseks on Läbitud algastme koolituse õppeained ja algastme pimedal aja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.

Teooriatunni lühikirjeldus

Aine raames arutletakse kuidas liiklusõnnetuse peamistest põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida. Liiklusõnnetuste peamisteks põhjusteks, mis on otseseks ohuks liiklusohutusele, on lubatud sõidukiiruse ületamine, joobes juhtimine, riskeeriv sõidustiil, turvavarustuse mittekasutamine ja agressiivsus liikluses. Lisaks avaldavad mõju juhile ja on liiklusõnnetuste põhjusteks juhi isiksuseomadused, elustiil, motivatsioon ja seadusekuulekus. Samuti on olulisteks teguriteks eakohane riskikäitumine ja vähene juhtimiskogemus (alla 24 a juhid).

Teooriatunni üldeesmärgid

Luaa õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamisele ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.

Pärast koolitust õpilane

- teab ohte suurendavaid tegureid liikluses;
- mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid;
- teab millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine;
- tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist;
- mõjutavaid nõrku külgi ning oskab oma käitumises nendega arvestada;
- on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Peale eesmärgi tutvustamist alustan klassiga arutelu teemal, et kas keegi on sattunud ise või kaasreisijana liiklusõnnetusse. Kui keegi on siis palun kirjeldada olukorda, miks see võis juhtuda (põhjus). Üldisemalt võiks kohe ka arutada, et mida oleks võinud teha, et õnnetust poleks juhtunud jne. Küsin seda, et kes omavad isiklikku sõidukit, nende auto kütusekulu ja kas nad teavad tootja poolseid näituseid sõiduki kütuse kulu kohta, rehvirõhkude kohta jne. Küsin ka ABS ja ESP kohta. Kas õpilased teavad nende süsteemide tööülesannetest midagi ja kas nende isiklikul sõidukil need on olemas.

Kogu arutelu on vajalik grupiga kontakti loomiseks ja huvi tekitamiseks. Seejärel tutvustan selle kursuse õpiväljundid.

Loeng põhimõttel (kas tuleb meelde, kas mäletate), õpilaste küsitlemine.

Lõppastme koolituse praktikumi ülesehitus

Libedasõidu riskivältimise praktikum kestvus on 1 õppetund (45min) ja tunni läbimise eelduseks on läbitud algastme koolituse õppeained ja algastme pimedaja koolitus ning väljastatud esmane juhiluba.

Praktikumi lühikirjeldus

Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab teadma, millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitavus taastada). Praktikumi käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teeoludest jms. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Praktikum viiakse läbi rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast. Praktikumi käigus analüüsitakse peatamistekonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki

iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatteiseärasustest jms ning mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul. Lisaks analüüsitakse, kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida ohutuse tagamiseks.

Praktikumi üldeesmärgid

Luu eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt, kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks, sest juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed. Selgitada, et peatamisteedkonna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatte iseärasustest. Lisaks näidatakse, et sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisavalt ruumi, sest kui ruumi on vähe, siis tuleb vähendada kiirust.

Pärast koolitust õpilane

- teab kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada;
- mõistab, et väiksema sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada;
- mõistab, et libedal teel on pidurdusteedkond palju pikem kui kuival asfaldil;
- mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteedkonna pikkus erinev;
- omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril.

Lõppastme koolituse EcoDriving sõiduõppe ülesehitus

Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise sõidutunni kestvus on 1 õppetund (45min) ja tunni läbimise eelduseks on läbitud lõppastme koolituse teooriaõppe õppeaine „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes.“

Sõidutunni lühikirjeldus

Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppe käigus mõõdetakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase autoga ja oma vastutusel. Kui

õpilase autol ei ole seadmeid, mille abil mõõta keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust, viiakse sõidutund läbi autokooli õppesõidukiga.

Sõidutunni üldeesmärgid

Luu eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.

Pärast koolitust õpilane

- omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest;
- on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine

Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Toimub sõiduteekonna tutvustus GPSil, õpilane otsib auto kasutusjuhendist üles sõiduki kütusekulu. Tund viiakse läbi nn EcoDriving koolitusena. Tunni läbiviimisel tuginen CIECA EcoDrivingu meetodilisel juhendile. Toimub arutelu, mille jooksul õpilane sõidab õpetaja poolt koostatud marsruudil. Peale sõitu pannakse kirja sõiduki kütusekulu, sõidu aeg ja keskmine kiirus. Õpetaja selgitab mida tema teistmoodi teeb (käiguga pidurdamine, varem jalg gaasipedaalilt ära, vaatab kaugemale ette). Õpilane sooritab sama sõidu uuesti proovides õpetaja poolt näidatud sõiduvõtteid. Toimub uuesti kütusekulu fikseerimine ja võrdlus. Hindamismeetodid: Arutelu, EcoDriving sõit õpetaja poolt ettevalmistatud marsruudil.

Hindamiskriteeriumid: Osaleb arutelus, on võimeline sõitma õpetaja poolt ettevalmistatud marsruudil sõiduki kasutusjuhendis ära toodud ligilähedase kütusekuluga.

Lõppastme koolituse libedasõidu sõiduõppe ülesehitus

Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamise sõidutunni kestvus on 1 õppetund (45min) ja tunni läbimise eelduseks on läbitud lõppastme koolituse teooriaõpe „Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeoludes“ ja libedasõidu riskivältimise praktikum.

Sõidutunni lühikirjeldus

Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „**Libedasõidu riskivältimise praktikum**“ läbimist. Sõidutunnis analüüsitakse

peatamisteedkonna sõltuvust sõidukiirusest, juhi sõiduoskustest, sõiduki omadustest, pidurdamise viisist, teekatteisearasustest jms. Ühtlasi asjaolusid, mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul ning, kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist, kurvis sõitmist ja seal pidurdamist ning takistusest überpõikamist pidurdamisega ja pidurdamiseta.

Sõidutunni üldeesmärgid

Luu eeldused oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks ning mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud. Lisaks luua eeldused motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

Pärast koolitust õpilane

- omab realistlikku arusaama isiklikest, äkkolukorras toimetulekuks vajalikest oskustest ja võimalustest;
- oskab äkkpidurdada;
- teab, kuidas kasutada takistusest überpõikamiseks vajalikke tehnikaid;
- mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud;
- on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine ja hindamine

Lõppastme libedasõidu riskivältimise praktikum ja harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, mille vastavuse kohta kehtestatud nõuetele on Maanteeamet väljastanud hinnangu.